

ДОНЕЦЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ВНУТРІШНІХ СПРАВ

КАФЕДРА ЦИВІЛЬНО-ПРАВОВИХ ДИСЦИПЛІН

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ПРАВО ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ

Галузь знань	<u>08 Право</u>
Спеціальність	<u>081 «Право»</u>
Освітній рівень	<u>перший (бакалаврський)</u>
Шифр за ОПП:	<u>ОК 29</u>
Мова навчання:	<u>українська</u>

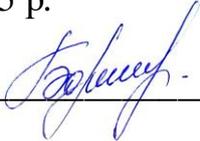
Кропивницький 2025

Розробник:

БОНДАРЕНКО Ольга, завідувач кафедри
цивільно-правових дисциплін ДонДУВС
кандидат юридичних наук, доцент

Робочу програму розглянуто та затверджено на засіданні кафедри цивільно-
правових дисциплін ДонДУВС
Протокол № 2 від «29» серпня 2025 р.

Завідувач кафедри

Ольга БОНДАРЕНКО

Робочу програму погоджено з гарантом освітньо-професійної програми
«Право»
« 29 » серпня 2025 р

Гарант ОПП

Ольга БОНДАРЕНКО

**Лист оновлення та перезатвердження
робочої програми навчальної дисципліни**

Навчальний рік	Дата засідання кафедри розробника РПНД	Номер протоколу	Підпис завідувача

1. ВСТУП

1.1.Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика навчальної дисципліни	
	денна форма здобуття освіти	заочна форма здобуття освіти
Статус навчальної дисципліни:	обов'язкова	
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська	
Рік підготовки:	3-й	3-й
Семестр:	6-й	6-й
Кількість кредитів ЄКТС / годин	3 /90	
Модулів:	1	
Змістових модулів:	1	
Лекції:	14 годин	8 годин
Семінарські:	16 годин	8 годин
Практичні:		
Самостійна робота:	60 годин	74 години
Індивідуальні завдання (курсова робота):		
Підсумковий семестровий контроль:	залік	
Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної роботи становить:	1:2	1:9

1.2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета: формування та розвиток компетентностей, необхідних для розуміння природи, функцій та системи права інтелектуальної власності, а також механізму правового регулювання суспільних відносин. Навчання передбачає підготовку фахівців, які, керуючись принципом верховенства права, здатні професійно застосовувати на практиці здобуті загальнонаукові та юридичні знання, вільно орієнтуватися у правових інститутах права інтелектуальної власності.

Завдання: забезпечити засвоєння предмету права інтелектуальної власності, сутності правовідносин, що регулюються даною підгалуззю цивільного права, їх склад та підстави виникнення; поняття та змісту права

власності на об'єкти інтелектуальної власності, загальних положень зобов'язального права, засвоєння юридичної природи, змісту та особливостей укладення різних видів цивільно-правових договорів щодо об'єктів інтелектуальної власності, юридичної природи та змісту позадоговірних зобов'язань, спадкового права.

1.3. Передумови для вивчення дисципліни

Передумовами вивчення навчальної дисципліни «Основи права інтелектуальної власності» є опанування освітніх компонентів таких, як: «Теорія держави і права», «Історія держави та права», «Конституційне право» тощо.

2. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ ЗА ДИСЦИПЛІНОЮ

Результати навчання дисципліни	Програмні результати навчання						
	ПРН 1	ПРН 2	ПРН 5	ПРН 6	ПРН 13	ПРН 21	ПРН 22
знати предмет права інтелектуальної власності; поняття, склад та підстави виникнення та учасників цивільних правовідносин; способи охорони та захисту прав на об'єкти інтелектуальної власності;	+	+	+				
вміти орієнтуватися в системі нормативно-правових актів, які регулюють правовідносини щодо охорони та захисту об'єктів інтелектуальної власності; використовувати знання з при вирішення професійних завдань;	+		+	+			+
вміти вирішувати проблемні ситуації, які виникають на практиці; правильно тлумачити та застосовувати норми права інтелектуальної власності у процесі роботи за спеціальністю;	+		+				
складати договори та ділову документацію;			+	+		+	
аргументувати власну точку зору та прийняте за конкретним спором рішення.		+		+			+

3. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин									
	денна форма					заочна форма				
	усього	у тому числі				усього	у тому числі			
		лекції	семінари	практичні	ср		лекції	семінари	практичні	ср
1	2	3	4	5	7					
Модуль 1										
Змістовий модуль 1. Основи права інтелектуальної власності										
Тема 1. Загальні положення про право інтелектуальної власності.	9	2	2		5	10	2			8
Тема 2. Авторське право та суміжні права.	9	2	2		5	10		2		8
Тема 3. Право промислової власності	9	2	2		5	10	2			8
Тема 4. Право інтелектуальної власності на засоби індивідуалізації учасників цивільного обороту	9		2	2		5	10		2	8
Тема 5. Нетрадиційні об'єкти інтелектуальної власності.	9		2	2		5	10	2		8
Тема 6. Розпорядження майновими правами інтелектуальної власності	9	2	2		5	10		2		8
Тема 7. Захист прав на об'єкти інтелектуальної власності	9	2	2		5	10	2			8
Тема 8. Інтелектуальна власність в умовах цифрової трансформації	7		2		5	10		2		8
Тема 9. Практичні аспекти застосування права інтелектуальної власності	12				12	9				9
Тема 10. Міжнародна інтеграція України у сфері інтелектуальної власності	13				13	9				9
Усього за курс	90	14	16		60	90	8	8		74

4. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Модуль 1.

Змістовий модуль 1. ОСНОВИ ПРАВА ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ

Тема 1. Загальні положення про право інтелектуальної власності. Поняття, предмет і система права інтелектуальної власності. Принципи, функції та джерела права інтелектуальної власності. Інтелектуальна власність у системі цивільного права. Суб'єкти та об'єкти прав інтелектуальної власності.

Тема 2. Авторське право та суміжні права. Поняття, зміст і принципи авторського права. Об'єкти та суб'єкти авторського права. Майнові та особисті немайнові права автора. Вільне використання творів і поняття «чесного використання» (fair use). Суміжні права: виконавці, виробники фонограм, організації мовлення. Особливості охорони цифрового контенту та творів у мережі Інтернет. Захист авторського права і суміжних прав: національні та міжнародні механізми.

Тема 3. Право промислової власності. Поняття та система об'єктів промислової власності. Винаходи, корисні моделі та промислові зразки: умови патентоздатності, порядок реєстрації, строки охорони.

Тема 4. Право інтелектуальної власності на засоби індивідуалізації учасників цивільного обороту. Правова охорона торговельних марок (знаків для товарів і послуг). Географічні зазначення та комерційні найменування. Комерційна таємниця, ноу-хау та інші об'єкти конфіденційної інформації. Службові об'єкти промислової власності та співавторство.

Тема 5. Нетрадиційні об'єкти інтелектуальної власності. Топографії інтегральних мікросхем. Селекційні досягнення. Наукові відкриття. Інновації, стартапи, технологічні рішення як об'єкти правової охорони. Програми для ЕОМ, бази даних, штучний інтелект і автоматизоване творення.

Тема 6. Розпорядження майновими правами інтелектуальної власності. Загальні засади договірного регулювання у сфері ІВ. Ліцензійні договори: види, умови, обсяг переданих прав. Авторські договори про створення, використання та передачу творів. Договори про передачу прав на винаходи, торговельні марки, ноу-хау. Комерційна концесія (франчайзинг) як інструмент комерціалізації ІВ. Цифрові ліцензії, відкриті ліцензії (Creative Commons) та їх застосування.

Тема 7. Захист прав інтелектуальної власності. Поняття, способи та засоби захисту прав ІВ. Судовий та досудовий порядок захисту. Цивільно-правова, адміністративна та кримінальна відповідальність. Судова практика Верховного Суду у спорах про порушення прав ІВ. Роль митних органів у боротьбі з контрафакцією. Міжнародні механізми захисту (ВОІВ, Європейське патентне відомство, ЄСПЛ).

Тема 8. Інтелектуальна власність у цифрову епоху та інноваційній економіці. Цифрові платформи, big data, блокчейн і ІВ. NFT та токенизація об'єктів інтелектуальної власності. Використання ШІ як творця: проблеми

авторства та відповідальності. Електронна комерція та інтелектуальна власність. Етика, сталий розвиток і гендерний аспект у сфері ІВ.

Тема 9. Практичні аспекти застосування права інтелектуальної власності. Порядок реєстрації прав на об'єкти ІВ в Україні. Алгоритм подання заявки та ведення діловодства. Приклади судових спорів щодо ІВ. Оцінка вартості прав інтелектуальної власності. Практичні кейси з комерціалізації об'єктів ІВ у стартапах і бізнесі.

Тема 10. Міжнародна інтеграція України у сфері інтелектуальної власності. Угода ТРИПС та адаптація законодавства України до стандартів СОТ. Гармонізація законодавства України з правом ЄС. Діяльність Всесвітньої організації інтелектуальної власності (ВОІВ). Європейська система патентування та торговельних марок. Перспективи розвитку права ІВ в Україні в умовах євроінтеграції.

5. ПОРЯДОК ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

5.1. Методи навчання

Під час проведення навчальних занять можуть застосовуватися такі методи:

- словесні методи навчання;
- наочні методи навчання;
- практичні методи навчання;
- активні методи навчання.

5.2. Порядок оцінювання результатів навчання

Оцінювання роботи здобувачів/здобувачок вищої освіти здійснюється відповідно до загальноуніверситетської системи оцінювання знань.

Система передбачає:

для денної та заочної форм здобуття освіти

Підсумковий контроль – ЗАЛІК	Підсумковий контроль – ЕКЗАМЕН
Аудиторна робота – 80 балів	Аудиторна робота – 40 балів
Самостійна робота – 20 балів	Самостійна робота – 10 балів
Залік	Екзамен – 50 балів
Усього за навчальну дисципліну (освітній компонент) – 100 балів	Усього за навчальну дисципліну (освітній компонент) – 100 балів

Для переводу оцінок у бали у разі підсумкового контролю у формі заліку необхідно користуватися формулою:

$$AP = \frac{\text{сума всіх отриманих оцінок за аудиторну роботу}}{\text{МКО} + \text{КДО} * 0,5 + \text{КНО}} * 16 =$$

- АР – результат аудиторної роботи;
- МКО – мінімальна кількість оцінок (1/3 (33 %) від кількості семінарських занять/практичних занять, передбачених робочою програмою навчальної дисципліни). Якщо МКО складає дробове число, то до розрахунку береться наступне ціле число;
- КДО – кількість «додаткових» оцінок – оцінок, що перевищують МКО;
- КНО – кількість невідпрацьованих «незадовільних» оцінок та невідпрацьованих пропущених занять.

Для переведення оцінок у бали у разі підсумкового контролю у формі екзамену необхідно користуватися формулою:

$$AP = \frac{\text{сума всіх отриманих оцінок за аудиторну роботу}}{\text{МКО} + \text{КДО} * 0,5 + \text{КНО}} * 8 =$$

- АР – результат аудиторної роботи;
- МКО – мінімальна кількість оцінок (1/3 (33 %) від кількості семінарських занять/практичних занять, передбачених робочою програмою навчальної дисципліни). Якщо МКО складає дробове число, то до розрахунку береться наступне ціле число;
- КДО – кількість «додаткових» оцінок – оцінок, що перевищують МКО;
- КНО – кількість невідпрацьованих «незадовільних» оцінок та невідпрацьованих пропущених занять.

При оцінюванні екзамену застосовуються такі критерії:

– 45-50 балів – здобувач/здобувачка вищої освіти повністю виконав/виконала завдання правильно, допустив/допустила 1-2 помилки, вільно володіє навчальним матеріалом, надав/надала повну, вичерпну відповідь на поставлене запитання, з посиланням на чинні нормативно-правові акти (або правильно відповів/відповіла на 90-100% тестових завдань). Максимальна кількість балів може бути знижена, якщо під час відповіді здобувач/здобувачка вищої освіти не зробив/зробила посилання на чинні нормативно-правові акти чи допустив/допустила незначні помилки.

– 35-44 балів – здобувач/здобувачка вищої освіти виконав/виконала усі завдання та допустив/допустила незначні лексичні та граматичні помилки, володіє достатнім обсягом навчального матеріалу, надав/надала відповідь на питання але допустив/допустила помилки, що впливають на загальний висновок (або правильно відповів/відповіла на 70-89% тестових завдань);

– 25-34 балів – здобувач/здобувачка вищої освіти виконав/виконала усі завдання та допустив/допустила значні лексичні та граматичні

помилки, володіє навчальним матеріалом поверхово і фрагментарно на репродуктивному рівні або володіє частиною навчального матеріалу чи допускає значні помилки, які приводять до викривлення інформації (або правильно відповів/відповіла на 50-69% тестових завдань);

– 0-24 балів – здобувач/здобувачка вищої освіти не може виконати завдання та робить значні лексичні та граматичні помилки, які суттєво впливають на результат, не володіє навчальним матеріалом, відмовляється відповідати на запитання або робить принципові помилки, які викривлюють усе рішення (або правильно відповів/відповіла менше ніж на 50% тестових завдань).

Для визначення ступеня засвоєння навчального матеріалу та подальшого його оцінювання на семінарському чи практичному занятті слід врахувати певні рівні знань:

1. Теоретична відповідь

– оцінка «5» високий рівень – здобувач/здобувачка вищої освіти вільно володіє навчальним матеріалом, опрацювавши основну та додаткову літературу, аргументовано висловлює свої думки, проявляє творчий підхід до виконання індивідуальних та колективних завдань у самостійній роботі;

– оцінка «4» добрий рівень – здобувач/здобувачка вищої освіти володіє певним обсягом навчального матеріалу, здатний/здатна його аналізувати, але не має достатніх знань для формулювання висновків, поєднання теоретичних знань із практичними прикладами;

– оцінка «3» задовільний рівень – здобувач/здобувачка вищої освіти володіє навчальним матеріалом поверхово і фрагментарно на репродуктивному рівні або володіє частиною навчального матеріалу;

– оцінка «0» незадовільний рівень – здобувач/здобувачка вищої освіти не володіє навчальним матеріалом, відмовляється відповідати на запитання.

2. Тест: правильне вирішення тесту оцінюється в 1 бал.

3. Задача: вважається вирішеною і оцінюється:

– оцінка «5» високий рівень – здобувач/здобувачка вищої освіти повністю правильно вирішив/вирішила задачу, надав/надала відповіді на всі поставлені в умовах питання, з посиланням на чинні нормативно-правові акти;

– оцінка «4» добрий рівень – здобувач/здобувачка вищої освіти повністю правильно вирішив/вирішила задачу, надав/надала відповіді на всі поставлені в умовах питання, але не зробив посиланням на чинні нормативно-правові акти чи допустив незначні помилки;

– оцінка «3» задовільний рівень – здобувач/здобувачка вищої освіти надав/надала відповіді не на всі поставлені в умовах питання, чи не зробив посиланням на чинні нормативно-правові акти, чи допустив значні помилки;

– оцінка «0» незадовільний рівень – здобувач/здобувачка вищої освіти не правильно вирішив/вирішила задачу.

4. Реферативне повідомлення – оцінюється в 5 балів:

- 1 бал – належне оформлення реферативного повідомлення;
 1 бал – глибока проробка теми (наявність достатньої кількості літературних джерел, наявність ґрунтовних висновків);
 1 бал – теоретична обґрунтованість теми, визначення її актуальності, мети, завдань, чітко розроблений науковий апарат;
 2 бали – грамотна і аргументована презентація реферату.
 Кожну оцінку викладач/викладачка має аргументовано мотивувати.

Оцінювання курсової роботи

№ з/п	Критерії	Максимальна кількість балів
1	Теоретична обґрунтованість теми, визначення її актуальності, мети, завдань, чітко розроблений науковий апарат	5
2	Використання різних методів дослідження при написанні курсової роботи	5
3	Глибока проробка проблеми за матеріалами вітчизняної та зарубіжної літератури і чинним законодавством.	20
4	Самостійний і творчий підхід до аналізу емпіричного матеріалу	5
5	Науковий стиль викладення матеріалу	5
6	Обґрунтованість та вірогідність запропонованих висновків	10
7	Належне оформлення курсової роботи	10
8	Наявність змістовних додатків	10
9	Своєчасність здачі курсової роботи	5
10	Грамотний і аргументований захист курсової роботи перед комісією	20
11	Наявність демонстраційних матеріалів при захисті курсової роботи	5
	Всього:	100

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	Пояснення
90-100	Відмінно	A	Кредит зараховано. Контрольні заходи виконані лише з незначною кількістю помилок
82-89	Добре	B	Кредит зараховано. Контрольні

			заходи виконані вище середнього рівня з кількома помилками
75-81		C	Кредит зараховано. Контрольні заходи виконані вірно з певною кількістю суттєвих помилок
67-74	Задовільно	D	Кредит зараховано. Контрольні заходи виконані непогано, але зі значною кількістю недоліків
60-66		E	Кредит зараховано. Виконання контрольних заходів задовольняє мінімальним критеріям
35-59	Незадовільно	FX	Кредит не зараховано. Здобувачу/здобувачці вищої освіти надається можливість скласти оговорені контрольні заходи для поліпшення підсумкової оцінки
1-34		F	Кредит не зараховано. Здобувач/здобувачка вищої освіти повинен/повинна повторно освоювати навчальний матеріал дисципліни (модуля)

6. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Базові

1. Право інтелектуальної власності: підруч. / А. В. Аксютіна, Л. В. Межевська, О. В. Нестерцова-Собакарь та ін. ; за заг. ред. і передм. д-ра юрид наук, доц. Т. В. Ярошевської. Дніпро : Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2022. 336 с

2. Попова, Л. М. Інтелектуальна власність: підручник / Л. М. Попова, А. В. Хромов, І. В. Шуба; Харків. нац. ун-т буд-ва та архітектури. Харків: Федорко М. Ю., 2021. 262 с.

Додаткові

1. Бондаренко О.О. Стан правової охорони та захисту прав на об'єкти інтелектуальної власності в Україні під час війни. Український науково-теоретичний часопис «Часопис Київського університету права». №2. 2023. С.143-137.

2. Бондаренко О.О. Цивільно-правові відносини зі штучним інтелектом: проблеми та перспективи. Актуальні проблеми вітчизняної юриспруденції. №5. 2024. С36-41

3. Оновлення (кодифікація та рекодифікація) цивільного законодавства України : досвід, проблеми та перспективи: монографія / Є.О. Харитонов, О.І. Харитонova. Одеса: Фенікс, 2020. – 462 с.

4. Іванов Ю.Ф., Курилiна О.В., Іванова М.В. Цивільне право України. У 2-х томах. Том 1. Навчальний посiбник. Київ, Алерта, 2019. 342 с.

5. Харитонova О. І. Правове регулювання відносин iнтелектуальної власності під час війни. Римське право і сучасність: цивільне право в умовах війни : матер. Всеукр. наук. конф. (Одеса, 24 травня 2022 р.) [Електронне видання] / за заг. ред. д.ю.н., проф. Є. О. Харитонova ; НУ «Одеська юридична академія». Одеса : Фенікс, 2022. С. 16-20.

Нормативно-правові акти

1. Цивільний кодекс України: Прийнятий Верховною Радою України 16 січня 2003 р. URL: [//zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text](https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text) (дата звернення 07.05.2022р)

2. Про авторське право і суміжні права. Закон України № 2811-IX від 01.12.2022. Відомості Верховної Ради (ВВР), 2023, № 57, ст.166. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2811-20#Text>

3. Про охорону прав на винаходи і корисні моделі. Закон України № 3687-XII 15.12.1993 зі змінами № 4585-IX від 21.08.2025. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3687-12#Text>

4. Про охорону прав на промислові зразки. Закон України № 3688-XII в редакції від 12.12.2025. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3688-12#Text>

5. Порядок визначення шкоди та збитків, завданих Україні внаслідок збройної агресії РФ, затверджений постановою КМУ №326 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/326-2022-%D0%BF#Text>

Інформаційні ресурси

1. Інформаційно-телекомунікаційна система «МІА:Освіта». URL: <https://osvita.dnuvs.ukr.education/md/course/view.php?id=2160>

2. Офіційний портал Верховної Ради України. URL: <https://www.rada.gov.ua/>

3. Єдиний веб-портал органів виконавчої влади України. URL: <https://www.kmu.gov.ua/>

4. Офіційне інтернет-представництво Президента України. URL: <https://www.president.gov.ua/>

5. Офіційний сайт Міністерства внутрішніх справ України. URL: <https://mvs.gov.ua/>

6. Офіційний сайт Український національний офіс інтелектуальної власності та інновацій (ІР офіс). URL: <https://nipo.gov.ua/>